

ความเหนื่อยล้าในมารดาหลังคลอดที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง

FATIGUE IN POSTPARTUM MOTHERS UNDERGOING CESAREAN SECTION

รัชดา วงษ์นิพนธ์ 4736718 RAMN/M

พย.ม. (การพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จรัสศรี ชีระกุลชัย, Ph. D. (Nursing), จันทิมา ขนบดี, D.S.N. (Maternal and Child Nursing)

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงพรรณานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหนื่อยล้า และปัจจัยที่สามารถทำนายความเหนื่อยล้าของมารดาหลังคลอดที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ระยะ 3 วัน และ 6 สัปดาห์โดยใช้กรอบแนวคิดปัจจัยส่งเสริมให้เกิดความเหนื่อยล้าในการตั้งครรภ์และการคลอดของพิวส์และมิลลิแกน (Pugh & Milligan, 1993) เป็นแนวทางในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอดที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องที่โรงพยาบาลราชวิถีและโรงพยาบาลราชวิถี ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2549 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.2549 จำนวน 120 ราย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินความเหนื่อยล้า แบบสอบถามแรงสนับสนุนทางสังคมของมารดาหลังคลอด แบบประเมินการรบกวนการนอนหลับ แบบสอบถามความเครียดในบทบาทของมารดาหลังคลอด และแบบประเมินความปวดแผลผ่าตัดชนิดมาตรวัดด้วยสายตา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่ามารดาหลังคลอดที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง ร้อยละ 68.3 และ 60.8 มีความเหนื่อยล้าระดับปานกลางในระยะหลังคลอด 3 วัน และ 6 สัปดาห์ตามลำดับโดยค่าเฉลี่ยคะแนนความเหนื่อยล้าทั้ง 2 ระยะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และปัจจัยที่สามารถทำนายความเหนื่อยล้าทั้ง 2 ระยะคือ ความเครียดในบทบาทของมารดาหลังคลอด การรบกวนการนอนหลับ และความเจ็บปวดแผลผ่าตัด โดยสามารถร่วมกันทำนายความเหนื่อยล้าได้ร้อยละ 68 และ 52 ในระยะหลังคลอด 3 วัน และ 6 สัปดาห์ตามลำดับ

ผลการศึกษานี้มีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลควรตระหนักถึงความสำคัญของความเหนื่อยล้า ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และหาแนวทางในการลดความเหนื่อยล้าในมารดาหลังคลอดที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ: ความเหนื่อยล้า / การผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง

125 หน้า

FATIGUE IN POSTPARTUM MOTHERS UNDERGOING CESAREAN SECTION

RATCHADA VONGNIPON 4736718 RAMN/M

M.N.S. (MATERNITY AND NEWBORN NURSING)

THESIS ADVISORY COMMITTEE : JARATSRI THEERAKULCHAI, Ph.D. (NURSING),
 CHANTIMA KHANOBDEE, D.S.N. (MATERNAL AND CHILD NURSING)

ABSTRACT

The purpose of this descriptive research was to determine the level of fatigue and predictors of fatigue in postpartum mothers who had had cesarean sections. Measurements were taken during the first three days and six weeks after birth. The conceptual framework guiding the study was derived from Pugh and Milligan's predisposing factors of childbearing fatigue (Pugh & Milligan, 1993). The purposive sample consisted of 120 mothers who had had cesarean sections at Ramathibodi Hospital and Rajvithi Hospital from July to October, 2006. The instruments used in this study were the Demographic Data Questionnaire, the Modified Fatigue Symptom Checklist, the Postpartum Support Questionnaire, the Sleep Disturbance Scale, the Postpartum Role Stress Questionnaire and the Pain Visual Analog Scale. Descriptive statistics and Stepwise multiple regression were used to analyze the data.

The findings revealed that 68.3 % and 60.8 % of mothers who had had a cesarean section had a moderate level of fatigue after three days and also six weeks after birth. In addition, maternal role stress, sleep disturbances and pain were found to be the predictors and could explain 68 % and 52 % of the variances in fatigue at three days and six weeks after birth.

Based on findings of this study, nurses should take into consideration the importance of fatigue and its predisposing factors. Moreover, nurses should find strategies to reduce fatigue in postpartum mothers who have cesarean section.

KEY WORDS: FATIGUE / CESAREAN SECTION

125 pages